

Biskop Atle Sommerfeldt:

Forsoningens tjeneste

Refleksjoner på Veien til vigsløt tjeneste, Granavolden 17.juni 2019

2. Kor 5.17-20

Den som er i Kristus, er en ny skapning. Det gamle er borte, se, det nye er blitt til! ¹⁸ Men alt er av Gud, han som ved Kristus forsonet oss med seg selv og ga oss forsoningens tjeneste. ¹⁹ For det var Gud som i Kristus forsonet verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger, og han betrodde budskapet om forsoningen til oss. ²⁰ Så er vi da utsendinger for Kristus, og det er Gud selv som formaner gjennom oss. Vi ber dere på Kristi vegne: La dere forsones med Gud!

Denne teksten fra Korinterbrevet er en av tekstene som leses ved vigsling til både prest, kateket og diakon. Den binder disse tjenestene sammen i ett oppdrag – forsoningens tjeneste. Forsoning betyr å gjenopprette brutte relasjoner. Men hva betyr det å det å være en tjener for forsoningen, i kirkens virkelighet, i vår tid, i vår kontekst?

Forsoningsforståelsen, og dermed forsoningens tjeneste, er varierende i Skriften og kirkens historie. Den farges av den kultur og den kontekst forsoningens tjenesten utføres i. Grunnbetydningen at Jesu fødsel, liv, død og oppstandelse tolkes som gjenoppretting av brutte relasjoner mellom Gud og menneske

I vår norske kontekst kan det ofte virke som forsoningsteologien er slik som den latinamerikanske fotballtreneren til min datter beskrev sitt møte med norsk fotball på 1990-tallet: Ballen ble spilt bakfra, over midtbanen og frem til spissene i en stor bue over hodet på ham som var midtbanespiller. I forsoningsteologien har man skapt en bue mellom hendelsene for 2000 år siden, med den religiøse forestilling som da var dominerende i den jødiske befolkningen, som får sin betydning for hva som vil skje med oss når Kristus kommer tilbake en gang i fremtiden for å holde dom. Noen betydning for livet i denne verden har forsoningen tilsynelatende ikke. Er dette alt som kan sies om forsoningens innhold? Og hva er da forsoningens tjeneste?

La meg peke på tre elementer i vår samtids livsforståelse som forsoningen adresserer:

Det erkjennelsesmessige gapet

De s.k. franske post-moderne filosofene har argumentert godt for at all metafysikk og forsøk på å låse Gud inne i en instrumentell forståelse i modernitetens ånd, reduserer Gud til en avgud skapt av mennesker. Petter Dass hadde samme erkjennelse: Gud er Gud om alle mann er døde, Gud er Gud om alle land er øde. Gud er bortenfor det som kan erkjennes. Men da blir det et **erkjennelsesmessig gap** mellom Gud og mennesket som ikke mennesket kan bygge bro over verken ved tanker eller handlinger.

Det etiske gapet

Det er også et stort **etisk gap** mellom Guds visjon for menneskelivet og samfunnet slik denne er beskrevet i Skriften, og den faktiske virkelighet vi erfarer nær oss og langt borte. Det er ikke slik i vår verden at «Miskunn og sannhet møter hverandre, og at rettferd og fred kysser hverandre» (Salme 85), det er fortsatt smerte og tårer som Gud en gang skal tørke vekk for alltid (Joh.åp. 21). Men slik er det ikke nå. Jo mer vi vet, jo mer vet vi at dette gapet i all hovedsak er knyttet til våre handlinger, og er vårt ansvar. Ikke alt, sykdom og jordskjelv rammer mennesker, men mulighetene til å håndtere også dette varierer sterkt etter menneskeskapt

kapasitet. Mennesker i fattige land og fattige i alle land rammes alltid hardest. Og deres fattigdom er menneskeskapt. Det etiske gapet og vårt ansvar knyttet til dette, skaper et stort gap mellom Guds kjærlighetsvisjon og våre, selvsentrerte handlinger.

Det eksistensielle gapet

Mennesket lever med det **eksistensielle gapet** mellom å kunne det aller meste og stadig mer, og kunnskapen og vissheten om at livets slutt er utenfor menneskets kontroll og er en del av vår bevissthet fra vi er ganske unge. Morgenbladets kulturanmelder Bernhard Ellefsen gir mye innsikt i dette eksistensielle gapet i essayet «I mot døden». Dette eksistensielle gapet er uttrykt helt fra de første klippetegningene i Afrika for 30.000 år siden og også i 3000 år gamle helleristningene i Østfold.

Hva er forsoningens tjeneste i en slik kontekst?

Erkjennelse

Det erkjennelsesmessige gapet forsones ved at Gud kommer til oss i Jesus Kristus og slik bygger broen mellom Gud den utilgjengelige, hvis navn ikke kunne nevnes i den hebraiske tradisjonen og vår virkelighet. Jesus kan beskrives og da har vi fått forståelige fortellinger om Gud. Forsoningens tjeneste er derfor å fortelle mennesker hvordan Gud i Jesu liv, død og oppstandelse har vist oss hvordan Gud er.

Etikk

Guds hellige Ånd kommer fra Guds virkelighet (og visjonen der) og:

- Puster (hebr. ruah) hele tiden kjærlighet, godhet og liv inn i verden, inn i skaperverket. Dette er den treenige Guds kamp for mennesker og natur.
- Utruster oss til å utøve nestekjærlighetens handlinger i verden, og å være håpets lys og salt for mennesker og skaperverk.
- Inviterer til fortsatt deltagelse i Kristi kamp mot destruksjon og ondskap.
- Forsoner vår etiske utilstrekkelighet med Guds offer og kjærlighet. Forsoningens tjeneste er å leve denne forsoningen i nestekjærlighetens handlinger i møte med mennesker og natur.

Eksistens

Det eksistensielle gapet om dødens skyld og dødens virkelighet forsones av Gud i Jesu Kristi oppstandelse fra de døde og gir slik mennesket et levende håp i Jesus Kristus. Forsoningens tjeneste er å gi mennesker livsmot i møte med dødens virkelighet fordi Kristi seier er altomfattende.

Tre dimensjoner ved forsoningens tjeneste – i vår virkelighet og kontekst. Ja, så stor er faktisk den vigslede tjenestes oppdrag, forpliktelse og nåde.